

Kritika - Krán

IRODALOM

A Delta Vision idei első kötete a Krán. Egy nagy név, Raoul Renier és talán mindenkiben népszerűséget ébresztő cím, Krán együttese joggal várat nagy keresletre és népszerűsége a MAGUS háza táján, és nem csak azért, mert a tavalyi évben csupán – azóta kiderült, hogy megint üres – ígéretekre telt a kiadótól. Noha nem előzte meg nagy hírverés, a várható téma (Krán olyan a MAGUS-ban, mint Magyarországon a foci: mindenki ért hozzá.) okán az első hírekre felbuzdult a közönség egy része, és a most már divatos előrendeléssel is többen éltek (mondom ezt csak az ismerőseimtől érkező hírek alapján, nem rendelkezem erről semmiféle kiadói statisztikával). Ők csalódtak elsőként, de ezzel várjunk még.

A kötet elég vékonyka a maga majd négyezer forintos árához képest (ennek még szánok jelentőséget), de hát értsük meg: „A MAGUS-t veszteséges kiadni.” Külső megjelenésre a szokásos Delta stílus, puha, de kartonált borítóval, rajta a kiadó hamis MAGUS logójával – tudom, illene ezt elfogadni végre, és nem szóvá tenni folyamatosan, hogy az általuk jól-rosszul meglovagolt MAGUS mozaikszó sok, a mostaniaknál dicsőségesebb éven keresztül többes számban jelentette a kalandorok krónikáit. A borítón magyar alkotó – ezt én pozitívumnak tekintem –, Kovács Péter festménye látható, amit sejtethően – és a szerzővel folytatott személyes beszélgetés alapján tudva biztosan – direkt ehhez a kötethez készített. Maga

az ábrázolt kép fura, jól felismerhetően az egyik főhóst ábrázolja, ráadásul a szövegből vett ruhában és pozícióban, mégis kevésbé Krános hangulatú, a fehér, hímzett, galléros kabátszerű ruha nekem inkább valami francia kosztümös film hercegnőjét juttatja eszembe, mint egy kráni fejedelmét.

Külön említést érdemel még a fülszöveg, ami sajnos szervesen kapcsolódik a dörgedelemhez, amit, úgy néz ki, újabban nem tud kikerülni a Delta. Az ugyanis egyrészt semmitmondó – rendben, persze ne is löje le a poénokat – de valószínűleg szándékosan félrevezető. Azt sugallja ugyanis, hogy ez itt egy önálló kötet, tele újdonsággal... aligha van olyan MAGUS rajongó, aki ne dobná be már ekkor örömmel a kosarába a könyvet. Egyébként nyilván gondolkoztak a tálatálon, ez abból is látszik, hogy a fülszöveget nem ártott volna szerkeszteni, ugyanis alapvető alanyhiba is akad benne. Egyszerűen nem tudok elmenni emellett a szándékos félrevezetés mellett. Miért – de most komolyan! – miért kell mindenképpen átejtetni az olvasót? Miért kell a vásárló arcába vizelni? Ez egy Renier kötet! Magamból kiindulva biztos vagyok benne, hogy akkor is mindenki megvette volna, hogy nyíltan odaírják, hogy a vékonyka könyv fele a már jól ismert – és egyébként kiváló – Kráni krónika című novella. Csak nem éreznék átverve magukat. Tényleg

nem tudok átlépni e felett, és nem is értem. És még azt sem lehet mondani rá, amit a kiadó a rajongói körben csak „Boomenezésnek” hívott rejtett újrakiadások, egy kötet már kiadott novellákkal való többre duzzasztások trükközésekre rendszeresen válaszolt, miszerint ezek az igazán jó novellák már nem beszerezhetők, ezért hát újra ki kellett nyomni őket. Ugyanis a Kráni krónika először valóban a Kráni krónikák, később a három novellást újra kiadó Holdak és vándorok kötetekben jelent meg, amik mára beszerezhetetlen és ritka kincsek minden MAGUS gyűjtő számára, ám máig kapható a boltokban az Árnyak könyve, ami szintén majdnem teljesen újra megjelentetett szövegekből áll. De hát ugye kell a pénz, nesztek, egy új könyv.

A kötet tartalma ugyanis 9-144. oldalig a Kráni krónika (negyedjére megjelentetve) és a 147-292. oldalig az új, Hármashangzat című novella. Ezután egyszerű matek csak, hogy megállapítsuk, mindössze tíz oldallal kapunk több új szöveget a kötet felénél. És hangsúlyozom, szerintem ez nem lenne gond, hiszen Renier írásai még mindig jók, – nekem személy szerint a kedvencem –, ha nem sunyiban, rejtve tennék mindezt. Merthogy nem csak a fűszöveg félrevezető, de valahogy a tartalomjegyzék is lemaradt a kötet végéről, nyilván azért, hogy hangsúlyozza, ez itt kérem egy kötet, egy regény, minek ennek tartalomjegyzék? Hacsak azért nem, mert a vásárló azt szokta gyorsan fellapozni, hogy megnézzé, mit is talál a kötetben. Hát, ez csúnya volt, és nem csak a kötetrel kapcsolatos legelső véleményeket alapozta meg, de új szintre emelte a DV olvasók felé mutatott képét, szerintem még tovább süllyesztve a tavalyi év kommunikációja óta a kiadó egyébként is mélyponton lévő szavahihetőségét, ráadásul Raniert is sikerült kicsit lejáratniuk vele.

Annak idején a Kráni krónikákban is csak egy novella volt az övé. Miért is nem lehetett összeszedni megint egy kötetre való kráni novellát, és kiadni egy valóban új könyvet? Mert az veszteséges? Való igaz, hogy jobban megéri, ha van száz oldalnyi új szövegem, és keresek hozzá még százat, aztán kiteszem egyben... egy kézen már nem követhető, mennyi ilyen húzásnál tart a DV, és ezeknek csak a töredékét közölték előre az olvasókkal.

No de koncentráljunk most már magára a kötetre.

Az író egyértelmű, ezúttal sincs semmit hozzá nem adó tiszteletbeli szerkesztő, van viszont egy jól ismert (?) Igrain Revalunk, aki szerkesztő és sorozatszerkesztő is egyben... de hogy kit sejtethünk mögötte, az kérdéses, lehetséges, hogy nem akarta ehhez az újabb húzáshoz a nevét adni?

A kötet egyébként semmi mást nem tartalmaz a két novellán kívül, se térkép, se szöszedet, amiket én – és gyanítom, hogy a MAGUS-t nem csak olvasó, de játszó közönség is – szeret és jól tud használni. Persze, ez is csak azt a korábbi, többször hangoztatott nézetet erősíti, hogy ők már nem tartoznak a keresett közönség közé... Megjegyzem ugyanakkor, hogy ezek hiánya még nem ront semmit a novella élvezhetőségéből – bár a jobban szerkesztett szöszedet mindig is segítette az olvasót. Ha nem pont én elemeztem volna a MAGUS irodalom és a szerepjáték egymáshoz való viszonyát, talán szóvá se tenném ezt a hiányosságot, de így negatívumként tekintek rá.

Most pedig jöjjön a Hármashangzat, a kötet egyetlen új novellájának a boncolgatása.

Azt gondolom, hogy sokan egyetértünk abban, hogy Renier, ráadásul Krán, tehát nem lehet rossz, és elolvasva magam is így látom. Ilyen véleményt többet is hallottam egyébként, bár ezt a kritikát próbálom más vélemények befolyása nélkül megírni.

A szerkezete érdekes, más, mint a kötet szerves részét alkotó első felének, ami azért külön címmel szerepel, noha mégis egy könyv, ezért tartalomjegyzék sem kell... ugye, hogy fura? Ez ugyanis fejezetekre oszlik, amit nem elválasztó jelek, hanem egy-egy főszereplő neve vezet fel, és az a fejezet róla szól, pontosabban az ő szemén keresztül kapjuk meg az eseményeket – csak én ismerek rá a fantasy irodalomból Martin stílusára, ami ma igen divatos, igen keresett és igen reklámozott?

A novella maga érdekes, Krános és valóban novellaszerű, nem szenved el a csattanó hiányát – azért mégis csak Renier, nem valami pályázatos próbálkozás. Nem szeretném lelőni a poént senki előtt, ezért megkímélek mindenkit a „légterelőzéstől” (eddig sikerült angol szó nélkül megúsznom, „elnézést” érte). Röviden, a történet valóban folytatása az előző

novellának, hiszen a Fekete Özvegyek rendházában bekövetkezett kisebb katasztrófa szülte új helyzetben a comturok összegyűlnek, hogy megbeszéljék a továbbiakat, de... nem folytatom. Ugyanakkor mégsem annyira folytatás ez a novella, hiszen az előző novella főhőse (legyen két főhőse) bár benne van, sőt, Vyergas fejezetével kezdődik a történet, mégsem annyira róluk szól, az igazi főhősnek – már ha ezt a kevésbé súlyozó szerkezet ellenére kijelenthetem – mégis csak egy új szereplő számít, ezt megerősíti bennem az is, hogy ő került a címlapra is.

A hangulat nagyon renieri, nagyon Krános, tele annak minden előnyével és érdekességével, mögöttes magyarázatokkal, felvetett új szálakkal, legendákkal, érdekes adalékokkal, veszélyesen vagány kráni elemekkel, hagyományokkal. Ugyanakkor a történet érdekesen rombolja is a saját maga által felépített misztikumot, a végére úgy éreztem, valahogy nem sikerült annyira jól elkapni Kránt, a kráni hangulatban ezt a tárgyalást és a körülötte lévő eseményeket, mint ahogy a régi kráni krónikákban. A szereplők ugyanúgy vitáznak, kicsinyeskednek egymással, mintha nem is krániak lennének, a klánok krémjét alkotó előljárók egyénieskednek, pózorkódnak, méltatlanná válnak a hagyományokhoz, amiket rendre megszegnek, olyan válaszaik, kommunikációjuk van, amiből sok – szerintem – nem illik ide, nem azt a hatást kelti, hogy libabőrös kézzel olvassam *A Kránról* szóló történetet. A hatalomszavakkal tyúkot sütnek, a leg-leg akció közben elhagyják a helyüket, vitatkoznak az előljárókkal, megszegik a parancsokat, hátba támadják egymást, vagy ezzel fenyegetőznek, és ami még krániatlanabb, dühöngenek, logikátlanul (is) cselekszenek nem egyszer. Nyilván nehéz a téma, és nyilván mutatni kell valamit az olvasónak, de ez más kérdés, nekem kicsit gyengébbnek tűnt a mű, mint az előző.

Valószínűleg, csak szakmabelieknek tűnik fel, vagy találják zavarónak a katonai szakkifejezések helytelen használatát, például a harcálláspont szó használatát a

rajállás vagy a szakasztámpont helyett, vagy valami olyan helyett, ami azt jelenti, amit a szerző ábrázolni akar. Korábbi műveknél sérelmeztem, így most elismerően kell beszélnem arról, hogy sikerült kulturált hangnemben megírni a művet, nincs benne segg, a kurva tudott szajha lenni, bár azért elég fantáziátlannak tartom, hogy egy vaginát mégis sikerült beletenni, nem akarok erkölcs-csösznek látszani, de számomra zavaró volt. Főleg úgy, hogy egy nem író is több ehetőbb megoldást kínálhatna erre.

Érdekesnek találtam a novella új szóanyagát, több mindent is hozzáadott Kránhoz, bizony, lett volna mit szerepeltetni abban az elmaradt szöszedetben. És nem olyanokat, hogy az új vonalas divat szerint „Kranogarnak” vagy „Kranniomarának” hívnák Kránt és egyes területeit, hanem valóban érdekes és Krános dolgokat kapunk benne. Viszont ugyanehhez a ponthoz tartozik, hogy a régi szavak valahogy elmaradoztak. Mintha nem emlékeznének már rájuk. Új láthatatlan szöveget kapunk, és bár találunk egy nagyon szép és érzékletes okfejtést a népszerű fejeződéskészítő belső kasztrókról, a régebbi krános szavak és kifejezések mégis kimaradnak. Olyannyira, hogy a fejeződéskészítő krémje, a vezető elit esetében is mindenki az alantasabbak számára való „hallom és engedelmességek” formulával válaszol, holott a Summarium óta ismerjük és az előző novellában láttuk is, hogy az igazán vagányok a „Belátásod szerint”-et is használják. De ez csak egy példa.

Viszont érdekes adalékokat kapunk a klánok belső felépítéséhez, és én olyan dolgokat is letisztázva találtam itt, amit eddig nem tudtunk vagy csak logikai alapon lehetett sejteni a klántagot egymás alá-fölérendeltségi viszonyairól és a jogkörökről.

Nekem az túlzásnak tűnt, hogy az összes comtur szinte már nyomorék, és természetesen most sem lehetett kihagyni a „robotokat” a képletből. Viszont ezek mind apróságok, amik nem, vagy csak a nagyon szószálhasogató (természetesen hatalomszavakkal, mert erre is valók) olvasók számára vesznek el valamicskét az élményből.

A novella befejezése nekem kicsit gyors és alig érthető volt, főleg az igazi csattanó jobb kifejtését, ha úgy tetszik magyarázatát hiányoltam, mert így kicsit a misztikum-gyilkos vonalat erősíti számomra.

Mindezekkel együtt úgy gondolom, hogy egy rövidke, de mégis jó olvasmányt kapunk, ami ráadásul Krános, és még ha nincs is mit olvasni a MAGUS fronton mostanában, még ha nincs is mivel összevetni, akkor is megérdemelten nevezzük jó könyvnek a Kránt. Talán fölösleges ajánlanom, gyanítom, hogy már ott csücsül mindenki polcán, akit érdekel a téma és még szokott olvasni. Soha rosszabbat!

2018.05.11.

(Megjelentetve 2019.01.09.)

Szerző: Magyar Gergely

Forrás: Kalandozok.hu

Hozzászólás, vélemény, észrevétel:
magyargerhely@kalandozok.hu